

TALOUSARVIOESITYS 2025 JA EHDOTUS TALOUSSUUNNITELMAKSI 2026-2027

Kaupunkirakennelautakunta

Yleiset tavoitteet

Vastuualueen henkilö-työvuodet	2023 Toteuma	2024 Talousarvio	2025 Talousarvio
virkasuhteiset	26,5	26,5	26,5
työsuhteiset	345,73	340,67	334,26
muut	65,61	56	56
yhteensä	437,84	423,17	415,94

Toiminnan yleisperustelut

Kaupunkirakennelautakunnan yleisenä tehtävänä on:

- huolehtia yhdyskuntateknisistä palveluista mukaan lukien MRL:n 103 i, 103 l, 103 m ja 103 o §:ssä mainituista asioista sekä 103 d § hulevesilaskutuksen osalta.
- huolehtia kaupungin toimitiloista annettujen valtuuksien puitteissa
- huolehtia kaupungin maa- ja vesialueista
- huolehtia kaupunkikuvasta ja viihtyvyydestä sekä
- huolehtia asemakaavoituksesta

Kaupunkirakennelautakunnan lakisääteisenä tehtävänä on:

- toimia asuntoviranomaisena
- toimia kunnan öljyntorjuntaviranomaisena
- huolehtia kaupungin kiinteistö- ja mittaus toiminnan järjestämisestä
- huolehtia kaupungin joukkoliikenneasioista

Kaupunkiympäristö jakautuu kuuteen vastuualueeseen, joista viisi ovat kaupunkirakennelautakunnan alaisia:

- kaupunkialueet
- kaupunkisuunnittelu
- kaupunki-infra
- kaupunkirakentaminen
- kaupunkitoimitilat

Kaupunkiympäristöjohtajan alaisuudessa toimii toimialan yleinen hallinto, jonka tehtävänä on huolehtia kaupunkirakennelautakunnan ja rakennus- ja ympäristölautakunnan esityslistojen kokoamisesta ja päätösten täytäntöönpanosta sekä lautakuntatoiminnan suunnittelusta että kehittämisestä ja lisäksi asiakaspalvelusta ja kuntalaisten osallisuudesta yhdessä vastuualueiden kanssa. Kaupunkiympäristön taloushallintopalveluista huolehtii keskushallinnon konsernihallinto- ja palvelut.

Yhteenveto talousarviosta 2025 ja taloussuunnitelmasta 2026–2027

Kaupunkiympäristö palvelee kaikkia kokkolalaisia tarjoamalla terveellisen, turvallisen ja viihtyisän elinympäristön, jonka merkitys kasvaa yhä enemmän toimintaedellytysten ja maailman muuttuessa. Muuttuva toimintaympäristö ja sen vaatimukset osaltaan haastavat aikaisemmat kuntasektorilla käytössä olevat totut toimintamallit ja edellyttävät enenemässä määrin kuntalaisten osallistamista sekä verkostoitumista eri yhteistyötahojen kanssa. Kaupunkiympäristön toiminta kokonaisuudessaan vaikuttaa merkittävästi kuntalaisten hyvinvointiin ja viihtyvyyteen sekä kaupungin vetovoimaisuuteen.

Hyvällä pitkäjänteisellä maapolitiikalla luodaan edellytykset kaavoitukselle, rakentamiselle sekä kaikelle maankäytön suunnittelua edellyttävälle toiminnalle vuosiksi eteenpäin. Taloudellinen tilanne edellyttää maanhankinnan osalta perusteellista harkintaa ja välillä onkin haasteellista perustella valintoja, jotka näkyvät ja jonka vaikutukset realisoituvat vuosikymmenten päästä. Yhdyskuntarakenteen tiivistyessä maanhankinta tulee jatkossa vielä vaikeutumaan ja vapaaehtoisia kauppoja saadaan yhä harvemmin maaliin. Tämän vuoksi tuleekin muistaa metsämaiden arvo vaihtomaina kauempanakin kaupunkikeskusta.

Hyvällä maapolitiikalla ja alueiden jalostamisella kaupunki ylläpitää riittävää ja kohtuuhintaista tonttitarjontaa sekä kehittää yhdyskuntarakennetta kestäväan suuntaan. Eheä yhdyskuntarakenne antaa hyvät mahdollisuudet tuottaa asukkaiden tarvitsemat palvelut, kuten kunnallistekniikan, päiväkotien, koulujen sekä sosiaali- ja terveysalan palvelut. Ratkaisuilla luodaan edellytykset myös kaupallisen/yrityspalveluverkon kehittämiselle. Tulevat elinvoimainvestoinnit ovat luoneet uusia tarpeita myös

maapolitiikalle ja maankäytön suunnittelulle. Tilapäisasumisratkaisuiden mahdollistaminen luo uusia haasteita sekä ympäristölle, kuntalaisille että päättäjille.

Kaupunkikeskustassa sijaitsee yksi kaupungin kärkihankkeista, asemaseudun sekä Kosilan alueen kehittäminen mm. ratapiha-alueen alituksella, joihin elinvoimainvestoinneillakin varaudutaan. Kokkolan asemaseudun kehittämiselle on voimakas tarve sekä keskustan elinvoiman että seudullisen saavutettavuuden näkökulmasta. Kaupungin logistiikkaratkaisuihin keskustasta saakka linkitetty VT8/13 parantamistoimenpiteet (tiesuunnitelma valmistunut 2023), jotka ovat myöskin huomioitu investointiesityksessä. Elinvoimainvestointeihin voidaan myös katsoa kuuluvan Kruununportin alueelle suunnatut esitykset sekä logistiikan että infran suunnittelu- ja rakentamistoimenpiteille.

Kansallisen kaupunkipuiston kehittämiskokonaisuuteen liittyy ulkoilureitistön kehittämisen lisäksi tiiviisti torin, Suntin ja Meripuistoalueen sekä ranta-alueiden kehittäminen, jotka ovat huomioitu talousarviossa. Työt on jo aloitettu Suntin reunamuurien uusimisella ja tavoitteena on jatkaa aina torin tekniikkaan, rakenteisiin ja ulkoasuun saakka. Meripuistoalueen yleissuunnitelma on valmis-teilla. Keskusta-alueen kehittämisessä on huomioitu hyvin kevyen liikenteen tehokas käyttäminen sekä työ- että vapaa-ajan matkoissa. Uuden joukkoliikennemallin kehittäminen jatkuu toimijan kilpailuttamisella seuraaviksi toimintakausiksi. Liikenneväylien osalta keskitytään perusparannus- ja uudiskohteisiin.

Piispanmäen koulun ja päiväkodin urakka valmistuu kesällä 2025. Piispanmäki on kaupungin uusin ja suurin koulurakennus, jossa on uudet tilat päiväkotilapsille, esikoululaisille, 1-6 ja 7-9 luokkalaisille. Talossa on myös nuorisotoimen ja oppilashuollon tiloja. Lisäksi taloon tulee valmistuskeittiö, jossa valmistetaan talon ulkopuolelle n. 5000 annosta/pv. Keittiö tulee toimimaan myös mahdollisen kriisinajan ruokahuollosta vastaavana yksikkönä. Kaupungin toinen suunnittelupöydällä oleva koulurakennuskohde on Halkokarin koulu ja päiväkotia, jonka kaava juuri hyväksyttiin. Tämän lisäksi suunnitteilla on mm. Kiviniityn uusi päiväkotia ja museon varastointilat Lataamon hienossa kulttuuriympäristössä. Näiden lisäksi kaupungin toimitiloja peruskunnostetaan ja peruskorjataan yli 50 hankkeessa ympäri Kokkolaa.

Asiakaspalvelun ja sähköisten järjestelmien kehitystyö jatkuu ja palveluissa hyödynnetään yhä enemmän digitalisaatiota. Kaupunkiympäristössä valmistaudutaan maankäyttö- ja rakennuslain muutoksiin; Rakennetun ympäristön tietojärjestelmä (1.1.2024), Rakentamislaki (1.1.2025) ja Alueidenkäyttölaki (1.1.2025). Rakentamislaki tuo paljon uusia haasteita asiointipalvelun kehittämiskokonaisuuteen. Rakennusvalvontasovelluksen sekä siihen liittyvien asiointipalveluiden kehittäminen jatkuu (voimakas panostaminen kehittämiseen, käyttöliittymän ja prosessien kehittämiseen) ja tulee jakautumaan useammalle vuodelle. Näiden lisäksi valtion kautta tulevia isoja hankkeita ovat DVV muutostietopalvelun kehittäminen, FISE -rekisteri sekä RYHTI- ja KATTI -hankkeet. Infraomaisuutta on viety Digiroadiin ja 3D-ohjausryhmässä on priorisoitu kehitystoivelistaa.

Kokkolan kaupungin ilmastotavoitteista on tullut osa jokapäiväistä toimintaa ja niiden edistymistä voidaankin jatkossa seurata erilliseltä Kokkolan Ilmasto Vahti -sivustolta. Kokkolan kaupunki on liittynyt kuntien energiasäästösovitukseen ja kaupungin ilmastosuunnitelma on valmis-teilla.

Henkilöstö

Kaupunkiympäristössä on viime vuosina tehty merkittäviä uudelleen organisoiteja ja uudistuksia tavoissa tehdä työtä ja tuottaa palveluita. Nykyinen organisaatiomalli luotiin kehittämistyön seurauksena vuosien 2017-2018 aikana. Kaupunkiympäristön sekä sisäisiä että ulkoisia toimintamalleja on tämän jälkeen vuosien varrella edelleen kehitetty.

Viime vuosina toiminnan kannalta merkittäviä muutoksia ovat aiheuttaneet mm. meneillään olevat suuret rakennushankkeet sekä infran että toimitilarakennuttamisen vastuualueilla. Muutokset sekä itse toiminnassa että henkilöstössä synnyttivät tarpeen tarkastella organisaatiomallia erityisesti Kaupunkirakentamisen -vastuun alueen osalta uudelleen. Vuoden 2024 aikana kaupunkirakentamisen vastuualueella toteutettiin organisaatiomuutos, jonka johdosta muodostettiin uusi kaupunki-infra -vastuun alue. Kaupunki-infra käsittää palveluyksiköinä infrarakentamisen, puistot ja liikuntapaikat sekä liikenneväylät ja kunnossapidon. Organisaatiomuutoksen jalkauttamista jatketaan vuoden 2025 aikana. Organisaatiomuutoksella puretaan sisäistä byrokratiaa ja sujuvoitetaan päätöksentekoprosesseja.

Muilla osin Kaupunkiympäristön resursseja on kohdistettu tärkeisiin palveluihin ja osaamiskartoituksia käytetty tehtävien uudelleen järjestelyiden perustana. Vuoden 2025 loppuun mennessä henkilöstöstä huomattava määrä on eläköitymässä ja nämä on huomioitu henkilöstösuunnitelmaa laadittaessa. Tämä tulee aiheuttamaan haasteista tulevina vuosina. Toiminnoista on tunnistettu strategisesti merkittävät toiminnot, joiden tuottaminen, resurssit ja palvelun laatu on pystyttävä varmistamaan. Täyttämättömäksi jääneitä resursseja on vastaavasti korvattu ostopalveluina. Valmistaudutaan tuleviin eläköitymisiin tekemällä selvitys vaihtoehtoisten toimintatapojen löytämiseksi mm. infrarakentamisen kokonaisuuden osalta.

KOKKOLA	TP 2023	TA 2024	TAES 2025	muutos% .24/.25		
KAUPUNKIRAKENNELAUTAKUNTA						
Hallinto						
Toimintatuotot						
Myyntituotot	94 650	99 508	0	-100,0 %		
Maksutuotot	0	0	0			
Tuet ja avustukset	0	0	0			
Vuokratuotot	0	0	0			
Muut toimintatuotot	288 731	368 186	533 648	44,9 %		
Valmistus omaan käyttöön	45 210	52 000	52 000	0,0 %		
Toimintatulot yhteensä	428 591	519 694	585 648	12,7 %		
Toimintakulut						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-347 390	-361 366	-320 700	-11,3 %		
Henkilöstökorvaukset	14 060	0	0			
Henkilösivumenot						
Eläkemenot	-55 575	-61 071	-53 557	-12,3 %		
Muut henkilösivumenot	-14 101	-15 101	-8 980	-40,5 %		
Henkilöstökulut yhteensä	-403 006	-437 538	-383 237	-12,4 %		
Palvelujen ostot	-286 648	-126 462	-123 003	-2,7 %		
Aineet, tarvikkeet ja t	-2 206	-10 100	-5 500	-45,5 %		
Avustukset	0	0	0			
Vuokramenot	-52 347	-50 613	-46 556	-8,0 %		
Muut toimintakulut	-623	-5 200	-4 900	-5,8 %		
Toimintakulut yhteensä	-744 830	-629 913	-563 195	-10,6 %		
Toimintakate	-316 239	-110 219	22 453	-120,4 %		
Poistot käyttöomaisuudesta	0	0	0	0,0 %		
Tilikauden tulos	-316 239	-110 219	22 453	-120,4 %		
	<i>LTK ES 25</i>	TP 2023	TA 2024	TAES 2025	TS 2026	TS 2027
Menot	-563	-745	-629 913	-563 195	-583	-605
Tulot	586	429	519 694	585 648	597	609
Netto	22	-316	-110 219	22 453	14	4

Kaupunkialueet

Yleiset tavoitteet

Vastuualueen henkilö- työvuodet	2023 Toteuma	2024 Talousarvio	2025 Talousarvio
virkasuhteiset	6	6	6
työsuhteiset	13	13	13
muut	3	3	3
yhteensä	22	22	22

Toiminnan yleisperustelut

Kaupunkialueet -vastuualue huolehtii maanhankinnasta ja -luovutuksesta, metsien ja muiden luonnonmu-
kaisten viheralueiden hoidosta, maastomittauspalveluista sekä kiinteistönmuodostamispalveluista.

Yhteenveto talousarviosta 2025 ja taloussuunnitelmasta 2026–2027

Maa- ja vesialueiden ostoon esitetään perusmäärärahana 1,5 milj. euroa. Summa sisältää esirakentamisen ja tarpeettomien raken-
nusten purkukustannuksia 200 000 euroa. Epävarmat talousnäkökymät ja vuokrauksen suosion lisääntyminen tonttien luovutuksessa
aiheuttanee myyntitulojen laskua. Tonttien ja alueiden myyntituloksi arvioidaan 1,5 milj. euroa. Vuokratuloksi arvioidaan 5,7 milj.
euroa, josta Kokkolan Sataman osuus on hieman yli kaksi miljoonaa euroa. Tonttien luovutusmääriä on tietoisesti vähennetty viime
vuosina, koska niiden kysyntäkin on vähentynyt. Vaikka uusien alueiden kaavoitusta on vähennetty, niin raakamaan hankintaan tu-
lee edelleen panostaa. Raakamaan hankinta hyvissä ajoin ennen kaavoitusta on edellytys hintatason pitämiseksi kurissa. Kaupungin
metsäomaisuus vähenee vuosittain kaavoituksen ja kunnallistekniikan rakentamisen myötä, joten metsän hankkiminen ilman

kaavoitustarvettakin on tarpeen. Yksityisten omistamien rakentamattomien tonttien korotettu kiinteistövero on kaupungilla käytössä ja niissä tapahtuneista muutoksista raportoidaan verottajalle vuosittain.

Viranomaistoimintojen takoja tarkistetaan säännöllisesti verokkikaupunkien takoihin ja korotetaan tarvittaessa. Metsätalouden suunnitelmat perustuvat metsäsuunnitelmaan ja metsien hoidon kokonaiskestävän hakkuu- ja hoitosuunnitteen toteuttamiseen.

Strategian toimeenpano

Kaupunkistrategian tavoite	Vastuualueen toimenpide	Mittari	Hyte	Tila
Yrittäjystävällisyys: Logistisesti loistava, yrittäjälle ystävällinen – Kokkola on paras yrittäjyyden ympäristö				
Kilpailukyvyyn varmistaminen	Teollisuustonttien hintataso pidetään kohtuullisena.	Tonttihakemusten määrä. 	☐	Ei aloitettu
Tavoitteellinen investointien houkuttelu	Pyritään tarjoamaan teollisuustontteja yrittäjien tarpeet huomioiden.	Tarjolla olevien eri tyyppisten teollisuustonttien määrän muutos ja lukumäärä. 	☐	Ei aloitettu
Kokkola edesauttaa maa- ja metsätaloutta ja edistää kotimaisen ruoan käyttöä	Kaupunki vuokraa omistamiin peltoalueita viljelykäyttöön, ellei niitä olla lähialueina tarvita kaupungin omaan käyttöön. Ranta-alueita vuokrataan mm. lampaiden laiduntamiseen.	Vuokrattu hehtaarimäärä. 	☒	Ei aloitettu
Elämyksellisyys: Ilmapiiriltään innostava, yhteisöllisyyteen kannustava				
Monipuoliset asumisen vaihtoehdot, turvalliset ja viihtyisät elinympäristöt sekä elävä kaupunkikeskusta ja aktiiviset kylät	Luovutetaan tontteja vuosittain 30-50 kpl eri puolelta kaupunkia eri tyyppiseen rakentamiseen.	Luovutettujen tonttien lukumäärä. 	☐	Ei aloitettu
Kukoistava kaupunki - kestävä ja tasapainoinen kuntatalous				
Vuosikate > poistot	Vastuullinen taloudenpito, joka varmistaa talousarviossa ja sille asetetussa kehityksessä pysymisen (K/E)	Talousarvion pysyvyys ja nettokustannusten kehitys 	☐	Ei aloitettu
Kestävästi kehittyvä – hiilineutraali Kokkola 2035				
HINKU verkostoon liittymisen	Ojitettujen turvemaametsien ilmastokestävä hoito, soiden ennallistaminen	Ojаметrien vähentäminen % alkuperäisestä määrästä ojituskohteessa. Tavoite -30% / kohde. 	☐	Ei aloitettu
Kestävän kehityksen ja ilmastovaikutusten huomiointi päätöksenteossa ja resursseissa	Metsien hoidon kokonaiskestävä päätöksenteko ja toteutus, metsien	Metsien kasvua ylläpitävien metsänhoitotöiden ja	☐	Ei aloitettu

	hiilensidontakyvyn ylläpitäminen ja sopeutuminen ilmastomuutokseen.	hakkuutöiden määrä ha. Tavoite 250 ha/vuosi. 		
Uudistuvien energiatuotantomahdollisuuksien edistäminen	Metsänhoidon yhteydessä muodostuvan energiapuun hyödyntäminen.	Energiapuun myynti m ³ /vuosi. Tavoite 2500-3000 m ³ /vuosi. 	☐	Ei aloitettu
Ilmastotietoisuuden lisääminen ja kotitalouksien tukeminen	Metsien hoidon perusteista ja toteutuksesta tiedottaminen.	Asukastiedotteet kpl/v. 	☐	Ei aloitettu
Kukoistava kaupunki – kestävä ja tasapainoinen kuntatalous				
Vuosikate > poistot	Vastuullinen taloudenpito, joka varmistaa talousarviossa ja sille asetetussa kehyksessä pysymisen.	Talousarvion pitävyys ja nettokustannusten kehitys. 	☐	Ei aloitettu
Osaava, vastuullinen ja hyvinvoiva henkilöstö				
Työhyvinvointia, turvallista ja terveellistä työtä sekä työkykyä edistävät työyhteisöt	Huolehditaan työturvallisuudesta	Työtapaturmien määrä. 	☐	Ei aloitettu
Vastuullinen, uudistuva ja kekeilevä toimintakulttuuri	Rohkaistaan henkilöstöä uusien ajatusten esittämiseen	Aloitteiden määrä. 	☐	Ei aloitettu
Positiivinen työyhteisö ja merkityksellinen työntekijäkokemus. Nämä heijastuvat myös asiakaspalveluun.	Työmotivaation ylläpito monipuolisella tehtävänkuvalla.	Sairauspoissaolojen määrä. Tavoite lähtötaso -10% valtuustokauden lähtötasosta. 	☐	Ei aloitettu

KOKKOLA	TP 2023	TA 2024	TAES 2025	muutos% .24/.25
KAUPUNKIRAKENNELAUTAKUNTA				
Kaupunkialueet				
Toimintatuotot				
Myyntituotot	484 653	380 000	380 000	0,0 %
Maksutuotot	511 453	217 000	167 000	-23,0 %
Tuet ja avustukset	0	0	0	
Vuokratuotot	5 412 091	4 653 200	4 698 700	1,0 %
Muut toimintatuotot	119 007	60 400	50 000	-17,2 %
Valmistus omaan käyttöön	44 266	25 000	25 000	0,0 %
Toimintatulot yhteensä	6 571 469	5 335 600	5 320 700	-0,3 %
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-837 245	-975 100	-1 004 300	3,0 %
Henkilöstökorvaukset	6 659	3 000	3 000	0,0 %
Henkilösivumenot				
Eläkemenot	-178 757	-208 986	-205 088	-1,9 %
Muut henkilösivumenot	-26 219	-40 037	-28 120	-29,8 %
Henkilöstökulut	-1 035 562	-1 221 123	-1 234 508	1,1 %
Palvelujen ostot	-356 931	-410 467	-445 376	8,5 %
Aineet, tarvikkeet ja t	-60 849	-46 450	-45 850	-1,3 %
Avustukset	0	0	0	
Vuokramenot	-184 329	-204 476	-199 143	-2,6 %
Muut toimintakulut	-26 006	-20 600	-24 000	16,5 %
Toimintakulut yhteensä	-1 663 676	-1 903 117	-1 948 878	2,4 %
Toimintakate	4 907 793	3 432 483	3 371 822	-1,8 %
Poistot käyttöomaisuudesta	-3 704	-6 500	-6 500	0,0 %
Tilikauden tulos	4 904 096	3 425 983	3 365 322	-1,8 %

	<i>LTk ES 25</i>	TP 2023	TA 2024	TAES 2025	TS 2026	TS 2027
Menot	-1 949	-1 664	-1 903 117	-1 948 878	-2 018	-2 093
Tulot	5 321	6 571	5 335 600	5 320 700	5 426	5 534
Netto	3 372	4 908	3 432 483	3 371 822	3 408	3 441
Kaupunkimittaus						
Menot		-868 248	-1 057 710	-1 058 247		
Tulot		316 413	292 000	242 000		
Toimintakate		-551 836	-765 710	-816 247		
Maapolitiikka						
Menot		-345 313	-340 164	-378 108		
Tulot		5 795 208	4 652 200	4 698 700		
Toimintakate		5 449 895	4 312 036	4 320 592		
Metsät						
Menot		-450 115	-505 243	-512 523		
Tulot		459 849	391 400	380 000		
Toimintakate		9 733	-113 843	-132 523		

Kaupunkisuunnittelu

Yleiset tavoitteet

Vastuualueen henkilö- työvuodet	2023 Toteuma	2024 Talousarvio	2025 Talousarvio
virkasuhteiset	6	6	6
työsuhteiset	14,85	17,85	17,85
muut			
yhteensä	19,85	22,85	23,85

Selvitys henkilöstömäärästä:

Tällä hetkellä yksi vakanssi on täyttämättä (yleiskaava-arkkitehti). Liikenneinsinööri eläköityy 1.11.2024 ja vakanssi asetetaan haettavaksi. Tavoitteena että vuonna 2025 kaikki vakanssit ovat täytetty.

Toiminnan yleisperustelut

Kaupunkisuunnittelu huolehtii maankäyttö- ja rakennuslain mukaisista kaavoitustehtävistä, niihin liittyvien lausuntojen ja päätösten valmistelusta sekä yleisten alueiden kaupunkikuvallisesta suunnittelusta. Kaupunkisuunnittelu osallistuu maakuntakaavoituksen valmisteluun sekä kaupungin kehittämiseen liittyvien, maankäyttöä koskevien hankkeiden suunnitteluun. Kaupunkisuunnittelu huolehtii kaupungin liikennesuunnittelusta sekä joukkoliikenteen suunnittelusta ja kehittämisestä. Kaupunkisuunnittelu huolehtii kaupungin katujen, torien, liikennealueiden, urheilu- ja ulkoliikuntapaikkojen, puistojen- ja viheralueiden sekä muun kunnallisteknisen rakentamisen ja niihin liittyvien laitteiden suunnittelusta sekä edellisiin liittyvien kehittämissuunnitelmien laatimisesta. Kaupunkisuunnittelu huolehtii yhdyskuntateknisten investointien pitkäjänteisestä suunnittelusta ja ohjelmoinnista yhdessä infrapäällikön ja kaupunkiympäristöjohtajan kanssa.

Kaupunkisuunnittelun alla toimii erillisenä palveluyksikkönä paikkatietojärjestelmistä vastaava paikkatietoyksikkö. Paikkatietoyksikön tehtävänä on integroida kansallisia ja kansainvälisiä paikkatietosäädöksiä, standardeja ja suosituksia paikallistason tarpeisiin. Paikkatietoyksikkö vastaa Kokkolan kaupungin paikkatietojärjestelmien hallinnasta ja kehittämisestä, koordinoi paikkatietojen jake-
lua sekä vastaa tarvittavien paikkatieto- ja kartta-aineistojen hankinnasta ja ylläpidosta siten, että paikkatietoja voidaan käyttää suunnittelun ja päätöksenteon tueksi. Paikkatietoyksikkö vastaa paikkatietoalan lainsäädännön edellyttämien kunnalle kuuluvien velvoitteiden järjestämisestä ja noudattamisesta yhteistyössä vastuualueiden kanssa. Paikkatietoyksikkö toimii seudullisen paikkatietoyhteistyön kehittäjänä yhdessä alueen kuntien kanssa. Palveluyksikön toiminnasta vastaava viranhaltija on paikkatietopäällikkö.

Yhteenveto talousarviosta 2025 ja taloussuunnitelmasta 2026–2027

Strategian toimeenpano

Kaupunkistrategian tavoite	Vastuualueen toimenpide	Mittari	Hyte	Tila
Kukoistava kaupunki - kestävä ja tasapainoinen kuntatalous				
Vuosikate > poistot	Vastuullinen taloudenpito, joka varmistaa talousarviossa ja sille asetetussa kehyksessä pysymisen (K/E)	Talousarvion pysyvyys ja nettokustannusten kehitys 	☐	Ei aloitettu
Yrittäjyystävällisyys: Logistisesti loistava, yrittäjälle ystävällinen – Kokkola on paras yrittäjyyden ympäristö				
Kilpailukyvyyn varmistaminen	Kruunuportin alueen jatkovalmistelussa kiinteästi mukana. Suurteollisuuden (KIP) ja Sataman alueen asemakaavojen valmiiksi saattaminen. Kaupunkisuunnittelu priorisoi resursseja työpaikka-alueiden suunnitteluun.	Kvikantin kautta kulkevan valtatie 8 ja maantien 749 välisen tieyhteyden suunnittelu käynnistynyt (K/E). Kruunuportti - Kipinä kevyenliikenteenväylä suunnittelu käynnistyminen (K/E). Suurteollisuuden (KIP) ja Sataman alueen asemakaavat lainvoimaisia (K/E). Yritystoimintaan kaavoitetut alueet (ha) /vapaiden yritystonnttien lkm verrattuna kahteen viimeisempään vuoteen (K/E). 	☐	Ei aloitettu
Tavoitteellinen investointien houkuttelu	Kaupunkisuunnittelu toteuttaa 7.3.2022 hyväksyttyä strategista	Em. kohteiden jatkosuunnittelun aloitukset (lkm) ja edistäminen vähintään kahden	☐	Ei aloitettu

	aluerakenneyleiskaava 2040 avaintemojen palveluverkko, keskustan kehittäminen, työpaikka-alueet ja erityiskohteet osalta. Kruunuportin ja MT 749 välinen yhteys jatkosuunnitteluun (K/E).	viimeisimmän vuoden tasolla (K/E). 		
Kokkola edesauttaa maa- ja metsätaloutta ja edistää kotimaisen ruoan käyttöä	Alueiden käytön suunnittelussa huomioidaan alkutuotannon sekä muun elinkeinorakenteen yhteensovittaminen (K/E).	Elinkeinotoiminnan huomioivat lausunnot (lkm) vähintään kahden viimeisimmän vuoden tasolla (K/E). 	☐	Ei aloitettu
Osaavan työvoiman saavuus ja toimivat työmarkkinat	Rekrytoidaan aktiivisesti ja kehitetään rekrytointiprosesseja pätevän henkilöstön saamiseksi.	Montako rekrytointia johti vakituisen työntekijän palkkaamiseen suhteessa avoimena oleviin vakansseihin. 	☐	Ei aloitettu
Huoltovarmuuden ylläpitäminen ja lähituotannon tukeminen	Alueiden käytön suunnittelussa huomioidaan huoltovarmuustekijöiden sekä muun elinkeinorakenteen yhteensovittaminen.	Huoltovarmuustekijöitä huomioivat lausunnot (lkm) vähintään kahden viimeisimmän vuoden tasolla (K/E). 	☐	Ei aloitettu

Elämyksellisyys: Ilmapiiriltään innostava, yhteisöllisyyteen kannustava

Monipuolinen ja omaleimainen kulttuuri-, liikunta- ja tapahtumatarjonta	Torin, Urheilupuiston ulkoalueiden, Lataamon alueen, Meripuiston ja Kirkonmäen urheilualueen jatkosuunnitelmien laatiminen. Erilliskohteiden kehittäminen. 	Em. suunnitelmien valmistuminen (K/E). Erillishankerahoituskohteet (lkm).	☒	Ei aloitettu
Kokkola-henki - Osallisuuden, yhteistyön ja yhteisöllisyyden vahvistaminen	Maptionnaire (karttapohjaiset) kyselyt. Hankekohtaiset työpajat. Hankkeiden yhteissuunnittelun kehittäminen.	Kyselyjen ja työpajojen lukumäärät. Yhteiset maastokäynnit (lkm). Vähintään kahden viimeisimmän vuoden tasolla (K/E). 	☒	Ei aloitettu
Monipuoliset asumisen vaihtoehdot, turvalliset ja viihtyisät elinympäristöt sekä elävä kaupunkikeskusta ja aktiiviset kylät	Kaupunkisuunnittelu toteuttaa 7.3.2022 hyväksytyä strategista aluerakenneyleiskaava 2040 ja sen teemoja asuminen, liikenne ja viher- ja virkistyskohteet. Kauppatorin jatkosuunnittelu ja toteutus, Rautatientorin edistäminen, asuinaluekaavat (K/E). 	Em. kohteiden valmiusaste ja infra- ja viher-suunnitelmien lkm. Keskustan alueelle sijoittuvat asemakaavat (lkm), uusien asuinalueiden asemakaavat (lkm).	☒	Ei aloitettu

Rakennettujen kulttuuriympäristöjen vaaliminen	KKP:n ja muiden arvokkaiden alueiden suunnittelun ja rakentamisen kaupunkikuvallinen ohjaaminen.	Ohjauspalaverien määrä. Arvokkaita kohteita ja alueita huomioivat lausunnot lkm.	☐	Ei aloitettu
--	--	--	--------------------------	--------------

Lapsiystävällisyys: Meillä jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus kasvaa omaksi itsekseen

Unicefin lapsiystävällinen kaupunki – toimintasuunnitelman mukaisen työn jatkaminen ja statuksen säilyttäminen	Hankekohtainen LAVA-harkinta. Laaditaan tarvittaessa hankekohtaiset kyselyt niissä hankkeissa, joissa vaikutuksia lasten ja nuorten arkeen. Lausuntopyyntö lapsi- ja nuorisovaltuustolle (em. hankkeet)(K/E).	Kyselyjen lkm. Lausuntopyyntöjen lkm. Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen (km). Virkistys- ja puistohankkeiden lkm. Vähintään aikaisemmalla tasolla (K/E).	☒	Ei aloitettu
--	---	---	-------------------------------------	--------------

Kestävästi kehittyvä – hiilineutraali Kokkola 2035

HINKU verkostoon liittyminen	Tuulivoimayleiskaavat. Kaavatasoin mukaiset ilmastovaikutusten arvioinnit kaava-hankkeissa. Seurataan ponnostusta (esim. pyöräilymäärät sovitussa pisteessä). Osallistuminen HINKU -työryhmän toimintaan.	Luonnos- tai ehdotusvaiheessa olevat tuulivoimakaavat (lkm). Ilmastovaikutusten arvioinnit (lkm).	☐	Ei aloitettu
Uudistuvien energiatuotantomahdollisuuksien edistäminen	Aktiivinen osallistuminen tuulivoima-, vety-, aurinko- ja muihin uudistuviin energiamuotoihin liittyviin hankkeisiin (K/E).	Kokousten ja meneillä olevien hankkeiden lukumäärä.	☐	Ei aloitettu

Osaava, vastuullinen ja hyvinvoiva henkilöstö

Työhyvinvointia, turvallista ja terveellistä työtä sekä työkykyä edistävät työyhteisöt	Henkilöstön työkyvyn ylläpitäminen, taukojumppa (ErgoPro), tyhy-toimintaan osallistuminen, kehityskeskustelut. Kokousten ja työskentelyajan rytmittäminen. Yhteistyö yksiköiden välillä. Hanke aikataulujen ja priorisoinnin selkeyttäminen.	ErgoPro -mittarit, kehityskeskustelut (lkm), tyhy-toimintaan osallistujien lkm. Yhteisten maastokäyntien ja työpaikkojen lukumäärä. Työhyvinvointikyselyn vastaukset. Seurataan sairauspoissaolojen kehitystä (tavoite -10% valtuustokauden alusta).	☐	Ei aloitettu
Monimuotoisuuden johtaminen	Koulutuksiin osallistuminen, Kaupunkisuunnittelun toimintatapojen kehittäminen, rekrytoinneissa huomioitava.	Koulutusten lukumäärä. Toiminnan kuvauksen valmistuminen. Paikkojen täyttämisen.	☐	Ei aloitettu
Vastuullinen, uudistuva ja korkeileva toimintakulttuuri	Vastuualuepalaverien kehittäminen ja sieltä nousseiden toimintatapojen jalkauttaminen. Rohkaistaan henkilöstöä uusien ajatusten	Aloitteiden, kehittämistoimien ja vastuualuepalaverissa sovittujen toimenpiteiden lukumäärä. Hankkeet,	☐	Ei aloitettu

	esittämiseen. Mikrotiimityös-kentelyn tehokas käyttöön-otto.	joissa mikrotiimi ja näiden kokoontumisien lukumäärä. 		
Positiivinen työyhteisö ja merkityksellinen työntekijäkokemus. Nämä heijastuvat myös asiakaspalveluun.	Sitoudutaan viikkopalaveriin, fyysiset tapaamiset (lähipäivät), kalenterivaraukset ja työajan rytmitys. Työmotivaation ylläpito monipuolilla tehtävillä (K/E).	Viikkopalaverien toteutuminen. Projektien valmistumisen huomioiminen yhdessä henkilöstön kanssa. Sairauspoissaolojen määrä. Henkilöstön palaute kehityskeskusteluissa. Työhyvinvointikyselyn tulokset. 	☐	Ei aloitettu
Työllisyys: Toimivat työmarkkinat				
Asiakkaille selkeä digitaalinen palvelualusta ja asiointipiste	Nettisivuston ylläpito ajan tasalla (K/E). Kaavoittajan vastaanotot vähintään aikaisemalla tasolla. Opaskarttapalveluissa olevien tietojen kehittäminen.	Kaikkien hankkeiden löytäminen helposti. Asiakaskontaktien lkm. Asiakaspalautteen lkm. 	☐	Ei aloitettu

KOKKOLA	TP 2023	TA 2024	TAES 2025	muutos% .24/.25
KAUPUNKIRAKENNELAUTAKUNTA				
Kaupunkisuunnittelu				
Toimintatuotot				
Myyntituotot	32 427	142 300	11 000	-92,3 %
Maksutuotot	28 611	25 000	25 000	0,0 %
Tuet ja avustukset	305 000	167 000	167 000	0,0 %
Vuokratuotot				
Muut toimintatuotot	0	0	0	
Valmistus omaan käyttöön	248 770	168 800	210 000	24,4 %
Toimintatulot yhteensä	614 807	503 100	413 000	-17,9 %
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-961 722	-1 146 500	-1 134 000	-1,1 %
Henkilöstökorvaukset	3 681	0	0	
Henkilösivumenot				
Eläkemenot	-196 349	-231 748	-227 124	-2,0 %
Muut henkilösivumenot	-40 835	-47 007	-31 752	-32,5 %
Henkilöstökulut	-1 195 226	-1 425 255	-1 392 876	-2,3 %
Palvelujen ostot	-1 581 576	-2 094 113	-2 172 396	3,7 %
Aineet, tarvikkeet ja t	-16 316	-12 400	-12 800	3,2 %
Avustukset	0			
Vuokramenot	-148 213	-184 975	-147 411	-20,3 %
Muut toimintakulut	-2 360	-5 700	-3 600	-36,8 %
Toimintakulut yhteensä	-2 943 692	-3 722 443	-3 729 083	0,2 %
Toimintakate	-2 328 884	-3 219 343	-3 316 083	3,0 %
Poistot käyttöomaisuudesta	-98 622	-85 650	-85 600	-0,1 %
Tilikauden tulos	-2 427 506	-3 304 993	-3 401 683	2,9 %

	<i>LTK ES 25</i>	TP 2023	TA 2024	TAES 2025	TS 2026	TS 2027
Menot	-3 729	-2 944	-3 722 443	-3 729 083	-3 860	-4 006
Tulot	413	615	503 100	413 000	421	430
Netto	-3 316	-2 329	-3 219 343	-3 316 083	-3 439	-3 576
Suunnittelu						
Menot		-1 219 123	-1 547 870	-1 618 777		
Tulot		268 770	174 000	220 000		
Toimintakate		-950 353	-1 373 870	-1 398 777		
Paikkatiedot						
Menot		-587 733	-648 189	-601 422		
Tulot		29 136	30 800	26 000		
Toimintakate		-558 597	-617 389	-575 422		
Joukkoliikenne						
Menot		-1 136 835	-1 526 384	-1 508 885		
Tulot		316 901	298 300	167 000		
Toimintakate		-819 934	-1 228 084	-1 341 885		

Kaupunkirakentaminen

Yleiset tavoitteet

Vastuualueen henkilö-työvuodet	2023 Toteuma	2024 Talousarvio	2025 Talousarvio
virkasuhteiset			3
työsuhteiset			7
muut			1
yhteensä			11

Toiminnan yleisperustelut

Kaupunkirakentamisen tehtävänä on huolehtia kaupungin tarvitsemien toimitilojen ja kiinteistöjen rakentamisen ja rakennusteknisen kunnossapidon, rakennuttamisen, suunnittelun ja toteuttamisen järjestämisestä, tuottamisesta sekä niihin liittyvästä ohjelmoinnista. Tarvittavat toimenpiteet toteutetaan joko omana työnä tai ostopalveluina.

Kaupunkirakentaminen vastaa:

- hankekohtaisesta projektin teknisestä ja taloudellisesta kokonaishallinnasta ja hankinnoista yhteistyössä muiden kaupungin toimialojen kanssa
- hankekohtaisen suunnittelun resursoinnista, hankinnasta ja ohjauksesta
- hankekohtaisesti rakennus-, toimenpide- ym. lupien hakemisesta
- hankekohtaisen toteutuksen vaatimista kilpailutuksista
- hankekohtaisen toteutuksen ja sen vaatiman valvonnan järjestämisestä
- hankekohtaisesta dokumentoinnista ja takuuajan toimenpiteistä

Yhteenveto talousarviosta 2025 ja taloussuunnitelmasta 2026–2027

Rakentamisen tavoitteena on tuottaa käyttäjilleen turvalliset, terveelliset ja asianmukaiset tilat sekä toteuttaa talousarviossa hyväksytyt kohteet siten, että:

- kaupungin rakennuskannan arvo säilytetään
- tilasuunnittelua tehdään yhdessä toimialojen ja muiden sidosryhmien kanssa
- talousarviossa päätetyt kohteet toteutetaan suunnitelmien mukaisesti
- projektit toteutetaan energiatehokkaasti huomioiden energiatehokkuuden parantaminen ja energiakulutuksen pienentäminen ja niiden seurannan tehostaminen käytön aikana.
- henkilöstön osaamista vahvistetaan henkilöstökoulutuksen avulla. Koulutuksessa keskitytään vahvistamaan erityisesti asiantuntijoiden osaamista

Tulevissa rakennushankkeissamme korostuvat erityisesti vihreät tavoitteet, johon myös Kokkolan kaupunki on sitoutunut (HINKU). Näistä keskeisimpiä asioita ovat energiatehokkuus, uusiutuvat energialähteet, kiertotalouden hyödyntäminen ja ympäristöystävälliset innovaatiot. .

Merkittävimmät hankkeet:

- Halkokarin koulun ja päiväkodin suunnittelu jatkuu koko vuoden
- Halkokarin koulu ja päiväkodin kilpailutus tehdään marras-joulukuussa.
- Kiviniityn päiväkotikiinnitys kokonaisvastuusuunnittelu jatkuu.
- Kiviniityn päiväkodin rakentamisen kilpailutus kesäkuussa ja rakentaminen alkaa elokuussa.
- Piispanmäen koulu ja päiväkotikiinnitys otetaan käyttöön syksyllä.
- Kokkolan suomalaisella lukiolla remontit jatkuu.

Strategian toimeenpano

Kaupunkistrategian tavoite	Vastuualueen toimenpide	Mittari	Hyte	Tila
Yrittäjäystävällisyys: Logistisesti loistava, yrittäjälle ystävällinen – Kokkola on paras yrittäjyyden ympäristö				
Osaavan työvoiman saata- vuus ja toimivat työmarkki- nat	Rekrytoidaan aktiivisesti ja hyödyntäen alueen osaa- mista (K/E)	Pätevän henkilöstön saami- nen vakituisiin toimiin ja vir- koihin. Rekrytointiaika? 	☐	Ei aloitettu
Kilpailukyvyyn varmistaminen	Laadukkaan rakentamisen yl- läpitäminen ja kehittäminen urakoiden kilpailuttamisella	Kilpailutettujen urakoiden määrä kpl	☐	Ei aloitettu

		<p>Urakoitsijoiden yhteismäärä kpl</p> <p>Kilpailutettuja suunnittelu toimeksiantojen yhteismäärä kpl.</p> <p>Kehitetään kilpailutusta neuvottelumenettelyllä ja vuosisopimuksilla.</p> 		
Tavoitteellinen investointien houkuttelu	Osallistutaan ja omalta osalta vaikutetaan investointeihin ja niiden toteuttamiseen	<p>Investointihankkeiden lukumäärä.</p> <p>Investointien valmistuminen ajallaan.</p> <p>Investointisuunnitelman mukaisuus (K/E)</p> <p>Merkittävimmät investoinnit</p> <ul style="list-style-type: none"> • Piispanmäki koulu ja päiväkotit valmistuu kesäkuussa 2025. • Kiviniitynpäiväkotit, rakentaminen alkaa elokuussa 2025 • Kokkolan suomalaisen lukion remontti. 	☐	Ei aloitettu
Huoltovarmuuden ylläpitäminen ja lähituotannon tukeminen	Huoltovarmuustekijöiden huomioiminen uusissa investointihankkeissa (K/E)	<p>Huoltovarmuusinvestointien määrä ja valmistuminen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Piispanmäen kriisijän ruokahuolto (keittiö) 	☐	Ei aloitettu
Elämyksellisyys: Ilmapäiрилtään innostava, yhteisöllisyyteen kannustava				
Kokkola-henki - Osallisuuden, yhteistyön ja yhteisöllisyyden vahvistaminen	Osallisuutta edistävä toiminta kehitys- ja rakennushankkeissa	<p>Kuntalaisten tyytyväisyys palveluihin, hankkeiden osallistamiskyselyiden tulokset vähintään aikaisemmalla tasolla (K/E).</p> <p>Mittarointi 1/5 lähialuekyselyt.</p> 	☐	Ei aloitettu

Lapsiystävällisyys: Meillä jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus kasvaa omaksi itsekseen

<p>Laadukas ja turvallinen varhaiskasvatus ja opetus, joissa tarjotaan kasvun ja oppimisen tuki</p>	<p>Laadukkaiden ja turvallisten varhaiskasvatustilojen suunnittelu ja rakentaminen</p>	<p>Investointihankkeiden seuranta.</p> <p>VAKA tilojen prosentuaalinen osuus kaikista investoinneista perustuu Kokkolan kaupunginvaltuuston (2017) hyväksymään varhaiskasvatus- ja opetuspalvelujen palveluverkko suunnitelmaan 2020-luvulle.</p> 	<p>☒</p>	<p>Ei aloitettu</p>
<p>Lasten ja nuorten aito osallistaminen</p>	<p>Lapsivaikutusten arviointien tekeminen (LAVA). Lapsia osallistetaan uusien rakennushankkeiden suunnittelu- vaiheessa.</p>	<p>Valmistuneet lapsivaikutusten arvioinnit. Laaditaan Kiviiniityn päiväkodin osalta</p> 	<p>☒</p>	<p>Ei aloitettu</p>

Kestävästi kehittyvä – hiilineutraali Kokkola 2035

<p>Kestävän kehityksen ja ilmastovaikutusten huomioiminen päätöksenteossa ja resursseissa</p>	<p>Ilmasto- ja kestävän kehityksen mukaisten ratkaisuiden huomioiminen tulevissa investointihankkeissa (K/E)</p>	<p>EU-taksonomia-asetuksen ja Kokkolan kaupungin HINKU-strategian mukainen kokonaissuunnittelu ja rakennushankkeiden toteutus.</p> 	<p>☐</p>	<p>Ei aloitettu</p>
<p>HINKU verkostoon liittymisen</p>	<p>Hankinnoissa Hinku- verkoston ohjeistuksen huomiointi (K/E)</p>	<p>Materiaalien hankinnoissa hiilineutraalivaatimukset, esim. pintamateriaalit M1-luokkaa. Suunnittelunohjauksella ja materiaali valinnoilla huolehditaan että hiilineutraalivaatimukset täyttyvät.</p> 	<p>☐</p>	<p>Ei aloitettu</p>
<p>Uudistuvien energiatuotantomahdollisuuksien edistäminen</p>	<p>Erinomainen energiatehokkuus</p>	<p>Energiatehokkuus A- luokan raja 90 kWh/m2/v. Päämääränä on alle 70 kWh/m2/v.</p> 	<p>☐</p>	<p>Ei aloitettu</p>
<p>Ilmastotietoisuuden lisääminen ja kotitalouksien tukeminen</p>	<p>Kiertotalouden ja materiaalien tehokkaan käytön huomiointi suunnittelussa ja toteutuksessa. Pihan- ja lähialueiden sekä kohdetta ympäröivän luonnon huomiointi oppimisympäristönä. Vähähiilisen liikuttamisen huomiointi kohteeseen (K/E).</p>	<p>Suositus</p> <p>11–50 pysäköintipaikkaa: vähintään 1 latauspistevaraus</p> <p>Säilytetään luonnonvaraista tilaa rakennettavalla tontilla vähintään 10 %</p>	<p>☐</p>	<p>Ei aloitettu</p>

				
Kukoistava kaupunki – kestävä ja tasapainoinen kuntatalous				
Vuosikate > poistot	Vastuullinen taloudenpito, joka varmistaa talousarviossa ja sille asetetussa kehityksessä pysymisen (K/E)	Talousarvion pitävyyden ja nettokustannusten kehitys. Talousarviota ja hankkeiden kustannuksia seurataan reaaliaikaisesti, jolloin poikkeamiin pystytään reagoimaan nopeammin. 	☐	Ei aloitettu
Osaava, vastuullinen ja hyvinvoiva henkilöstö				
Työhyvinvointia, turvallista ja terveellistä työtä sekä työkykyä edistävät työyhteisöt	Työhyvinvointiin panostaminen. Koulutus, tehtävien kierto, ennakoiva aktiivisen tuen kehittäminen. Työpisteiden ergonomia sekä turvallisuuskävelyt	Seurataan sairauspoissolojen kehitystä (-10% valtuustokauden alusta). Erityisesti seurataan 1 - 3 päivän poissoloja. Sairauspoissaoloja on ollut vuoden alusta pv. 	☐	Ei aloitettu
Monimuotoisuuden johtaminen	Yksikötason johtamista kehitetään tarjoamalla koulutuksia ja mahdollisuuksia osallistua erityiskoulutuksiin (K/E)	Koulutuksiin osallistumismäärä 5 kpl. <ul style="list-style-type: none"> Selvitetään rakennuttajan pätevyyskoulutusta raps. Selvitetään myös tekoälyn käyttömahdollisuuksia. 	☐	Ei aloitettu
Positiivinen työyhteisö ja merkityksellinen työntekijäkokemus. Nämä heijastuvat myös asiakaspalveluun.	Työkuormituksen tasaiseen jakaantumiseen tähtäävä työnjako kaikissa tehtävissä sekä työhyvinvoinnin seuranta	Henkilöstön palaute kehityskeskusteluissa. Kehityskeskustelut pidetään vuosittain. Työtyytyväisyyskyselyjen tulokset vähintään aikaisemmalla tasolla. Asiakkaiden palveluarvioinnit kuntalaiskyselyissä vähintään aikaisemmalla tasolla. 	☐	Ei aloitettu

KOKKOLA	TP 2023	TA 2024	TAES 2025	muutos% .24./25
KAUPUNKIRAKENNELAUTAKUNTA				
Kaupunkirakentaminen				
Toimintatuotot				
Myyntituotot	4 000	44 400	44 400	0,0 %
Maksutuotot	0	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	0	
Vuokratuotot	0	0	0	
Muut toimintatuotot	49 704	70 000	52 300	-25,3 %
Valmistus omaan käyttöön	685 221	680 000	777 000	14,3 %
Toimintatulot yhteensä	738 925	794 400	873 700	10,0 %
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-610 697	-584 200	-585 900	0,3 %
Henkilöstökorvaukset	9 953	0	0	
Henkilösivumenot				
Eläkemenot	-102 445	-98 730	-97 845	-0,9 %
Muut henkilösivumenot	-23 641	-23 952	-16 405	-31,5 %
Henkilöstökulut	-726 829	-706 882	-700 151	-1,0 %
Palvelujen ostot	-151 442	-186 395	-196 585	5,5 %
Aineet, tarvikkeet ja t	-8 733	-11 900	-13 000	9,2 %
Avustukset	0	0	0	
Vuokramenot	-81 080	-87 302	-82 855	-5,1 %
Muut toimintakulut	-2 778	-50 100	-48 800	-2,6 %
Toimintakulut yhteensä	-970 862	-1 042 579	-1 041 390	-0,1 %
Toimintakate	-231 937	-248 179	-167 690	-32,4 %
Poistot käyttöomaisuudesta	0	0	0	
Tilikauden tulos	-231 937	-248 179	-167 690	-32,4 %
Poistoeron muutos	0	0	0	
Tilikauden yli-/alijäämä	-231 937	-248 179	-167 690	-32,4 %

	<i>LTK ES 25</i>	TP 2023	TA 2024	TAES 2025	TS 2026	TS 2027
Menot	-1 041	-971	-1 042 579	-1 041 390	-1 078	-1 119
Tulot	874	739	794 400	873 700	891	909
Netto	-168	-232	-248 179	-167 690	-187	-210
<u>Toimitilarakennuttaminen</u>						
Menot		-919 096	-998 179	-996 990		
Tulot		734 925	750 000	829 300		
Toimintakate		-184 171	-248 179	-167 690		
<u>Tilaustyöt/ toimitilat/ sisältää sis. ja ulk.</u>						
Menot		-51 766	-44 400	-44 400		
Tulot		4 000	44 400	44 400		
Toimintakate		-47 766	0	0		

Kaupunki-infra

Yleiset tavoitteet

Vastuualueen henkilö-työvuodet	2023 Toteuma	2024 Talousarvio	2025 Talousarvio
virkasuhteiset			7,5
työsuhteiset			38
muut			52
yhteensä			96,5

Toiminnan yleisperustelut

Kaupunki-infran tehtävänä on infrarakentaminen ja kunnossapito. Infrarakentamisen ja kunnossapidon tehtävä on aikaansaada ja ylläpitää turvallinen, toimiva ja taloudellinen väyläverkosto ja viihtyisä elinympäristö laitteineen.

Kaupunki-infran vastuualue pitää sisällään infrarakentamisen, puistot ja liikuntapaikat sekä liikenneväylät ja kunnossapito palveluyksiköt.

Infrarakentamisen palveluyksikkö vastaa:

- infrarakentamisesta, -rakennuttamisesta
- liikenneväylien, hulevesi-, katu- ja liikennevaloverkoston hallinnasta mukaan lukien MRL:n 103 i, 103 l, 103 m ja 103 o §:ssä mainituista asioista sekä 103 d § hulevesilaskutuksen osalta
- erikseen tilattavien kohteiden rakentamisesta ja rakennuttamisesta
- infrarakentamista varten tarvittavien rakennus-, toimenpide- ym. lupien hakemisesta
- kaupungin ylläpitämien laitureiden ja veneväylien rakentamisesta ja kunnossapidosta sekä venepaikkojen vuokraamisesta
- vesiliikennelain 17 ja 20 §:n mukaisten kielto- ja rajoitusasioiden valmistelusta
- kaupungin alueella öljyvahinkojen jälkitorjuntatoimien suorittamisesta

Puistot ja liikuntapaikat - palveluyksikkö vastaa:

- puistojen ja liikuntapaikkojen rakentamisesta, rakennuttamisesta ja kunnossapidosta
- ulkoilu- ja luontoreittien sekä luonnonsuojelualueiden rakentamiseen ja hoitoon liittyvistä tehtävistä
- erikseen tilattavien kohteiden rakentamisesta ja rakennuttamisesta
- puisto- ja liikuntapaikkarakentamista varten tarvittavien rakennus-, toimenpide- ym. lupien hakemisesta
- puutarhajätteen vastaanotosta ja -kompostoinnista
- ruokamullan valmistuksesta

Liikenneväylät ja kunnossapito - palveluyksikkö vastaa:

- liikenneväylien, kauppatorin ja muiden yleisten alueiden, hulevesi-, katu- ja liikennevaloverkoston kunnossapidosta
- romuajoneuvolain mukaisista tehtävistä
- lumen- ja maankaatopaikkojen ylläpidosta
- jätehuollon kaupungille kuuluvista tehtävistä
- kaivantovalvonnan suorittamisesta palveluyksikön hoidossa olevilla alueilla yhdessä kaupunkiluvituksen vastualueen kanssa
- kaupungin omien kuljetus-, kalusto- ja korjaamopalveluiden tuottamisesta
- rakentamiseen ja kunnossapitoon liittyvistä tilapäisistä liikennejärjestelyistä liikenne-, puisto- ja muilla yleisillä alueilla

Yhteenveto talousarviosta 2025 ja taloussuunnitelmasta 2026–2027

- infrarakentamisen vuoden työkohteet toteutetaan laaditun ohjelman mukaisesti lisäkohteet huomioiden. Investointikoh- teiden suunnittelu tehdään 1+2 vuotta periaatteella.
- määrärahojen käyttöön sekä toiminnan taloudellisuuteen panostetaan kustannus seurannalla esim. verrokkikunnat. Koh- teille tehdään kustannusten jälkilaskentaa.
- kadut pyritään päällystämään 3 vuoden kuluessa rakentamisesta.
- asuntoalueiden valaiseminen tulee suorittaa välittömästi alueiden tultua muun rakennustoiminnan osalta valmiiksi, joka toteutuakseen vaatii n. 300 000 €/v. Lisäksi elohopealamppujen vaihtoon varataan n. 200 000 €/v.
- liikenneväylät ja -alueet pidetään talvikunnossapidon osalta standardien edellyttämässä kunnossa (lumenaurauksen lähtö- raja ajoradoilla 7 cm ja pyöräteillä 3 cm).
- liikenneonnettomuuksia pyritään vähentämään kunnossapidon ja liikennejärjestelyjen avulla.
- hulevesien aiheuttamien haittoja pyritään vähentämään. Vaatii mm. hulevesien hallinnan suunnittelua niin kaavoituk- sen kuin yhdyskuntateknisen suunnittelun yhteydessä.
- koneiden ja ajoneuvojen käyttöaste pidetään mahdollisimman korkeana huomioiden käytössä olevat resurssit. Käyttöas- tetta seurataan koneryhmäkohtaisesti. K
- puistoja hoidetaan hyväksytyt hoitotasoluokituksen mukaisesti. Tietyillä alueilla nykyisen hoitotason säilyttäminen koe- taan haasteelliseksi johtuen käytettävissä olevista määrärahoista.

Strategian toimeenpano

Kaupunkistrategian tavoite	Vastuualueen toimenpide	Mittari	Hyte	Tila
Yrittäjäystävällisyys: Logistisesti loistava, yrittäjälle ystävällinen – Kokkola on paras yrittäjyyden ympäristö				
Kilpailukyvyyn varmistaminen	Urakoitsijoiden aktiivinen kilpailuttaminen sekä puitesopimustoimijoiksi että urakoille	Puitesopimustoimittajien määrä verrattuna aikaisempaan vuoteen Infraurakoiden määrä 	☐	Ei aloitettu
Tavoitteellinen investointien houkuttelu	Osallistutaan ja omalta osalta vaikutetaan investointeihin ja niiden toteuttamiseen	Investointihankkeiden lukumäärä (elivoimainvestoinnit eriteltyinä) Investointien valmistuminen Investointisuunnitelman mukaisuus (K/E) 	☐	Ei aloitettu
Elämyksellisyys: Ilmapiiriltään innostava, yhteisöllisyyteen kannustava				
Kokkola-henki - Osallisuuden, yhteistyön ja yhteisöllisyyden vahvistaminen	Osallisuutta edistävä toiminta kehitys- ja infrarakenushankkeissa	Kuntalaisten tyytyväisyys palveluihin, hankkeiden osallistamiskyselyiden tulokset vähintään aikaisemmalla tasolla (K/E). 	☐	Ei aloitettu
Monipuoliset asumisen vaihtoehdot, turvalliset ja viihtyisät elinympäristöt sekä elävä kaupunkikeskusta ja aktiiviset kylät	Varmistetaan asukkaalle viihtyisä ja turvallinen asuinympäristö ylläpitämällä joustavia liikennereittejä, -alueita ja -liikkumismahdollisuuksia	Vuosittaiset liikenneturvallisuus- ja tilastot vähintään aikaisemmalla tasolla (K/E) Liikenneväylien kunnossapidon tilastot ylläpidetty (K/E) Hoidetut puistot (ha) ja lähiliikuntapaikat 	☒	Ei aloitettu
Lapsiystävällisyys: Meillä jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus kasvaa omaksi itsekseen				
Lasten ja nuorten aito osallistaminen	Lapsivaikutusten arviointien tekeminen (LAVA). Lapsia osallistetaan uusien hankkeiden suunnitteluvaiheessa.	Valmistuneet lapsivaikutusten arvioinnit 	☒	Ei aloitettu

Kestävästi kehittyvä – hiilineutraali Kokkola 2035				
Kestävän kehityksen ja ilmastovaikutusten huomioiminen päätöksenteossa ja resursseissa	Tavoitteena saada hiilijalanjälkilaskenta osaksi jokapäiväistä toimintaa	Hankekohtainen hiilijalanjälkilaskenta (K/E) 	☐	Ei aloitettu
HINKU verkostoon liittyminen	Ilmastotavoitteiden huomioiminen hankinnoissa	Materiaalien ja laitteiden hiilineutraalisuusvaatimukset (onnistuminen suhteessa hankintaan) 	☐	Ei aloitettu
Ilmastotietoisuuden lisääminen ja kotitalouksien tukeminen	Kiertotalouden ja materiaalien tehokkaan käytön huomiointi suunnittelussa ja toteutuksessa. Pihan- ja lähialueiden sekä kohdetta ympäröivän luonnon huomiointi oppimisympäristönä. Vähähiilisen liikkumisen huomiointi kohteeseen (K/E).	Suositus 11–50 pysäköintipaikkaa: vähintään 1 latauspistevaraus Säilytetään luonnonvaraista tilaa rakennettavalla tontilla noin 10 % 	☐	Ei aloitettu
Kukoistava kaupunki – kestävä ja tasapainoinen kuntatalous				
Vuosikate > poistot	Vastuullinen taloudenpito, joka varmistaa talousarviossa ja sille asetetussa kehyksessä pysymisen (K/E)	Talousarvion pitävyys ja nettokustannusten kehitys 	☐	Ei aloitettu
Osaava, vastuullinen ja hyvinvoiva henkilöstö				
Työhyvinvointia, turvallista ja terveellistä työtä sekä työkykyä edistävät työyhteisöt	Työhyvinvointiin panostaminen. Koulutus, tehtävien kierto, ennakkoiva aktiivisen tuen kehittäminen. Työpisteiden ergonomia sekä turvallisuuskävelyt.	Seurataan sairauspoissolojen kehitystä (-10% valtuustokauden alusta). Erityisesti seurataan 1 - 3 päivän poissoloja. 	☐	Ei aloitettu
Monimuotoisuuden johtaminen	Yksikötason johtamista kehitetään tarjoamalla koulutuksia ja mahdollisuuksia osallistua erityiskoulutuksiin (K/E)	Koulutuksiin osallistumismäärät vähintään edellisvuoden tasolla 	☐	Ei aloitettu
Positiivinen työyhteisö ja merkityksellinen työntekijäkokemus. Nämä heijastuvat myös asiakaspalveluun.	Työkuormituksen tasaiseen jakaantumiseen tähtäävä työnjako kaikissa tehtävissä sekä työhyvinvoinnin seuranta	Henkilöstön palaute kehityskeskusteluissa.	☐	Ei aloitettu

		<p>Työtyytyväisyyskyselyjen tulokset.</p> <p>Asiakkaiden palveluarvioinnit kuntalaiskyselyissä vähintään aikaisemmalla tasolla.</p> 		
--	--	---	--	--

KAUPUNKIRAKENNELAUTAKUNTA

Kaupunki-Infra

Toimintatuotot						
Myyntituotot		4 132 664	4 327 424	4 460 000		3,1 %
Maksutuotot		817 819	712 500	710 000		-0,4 %
Tuet ja avustukset		12 939	0	0		
Vuokratuotot		70 972	60 400	49 500		-18,0 %
Muut toimintatuotot		225 742	225 034	142 000		-36,9 %
Valmistus omaan käyttöön		864 558	800 000	820 000		2,5 %
Toimintatulot yhteensä		6 124 693	6 125 358	6 181 500		0,9 %
Toimintakulut						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot		-3 839 754	-3 807 700	-3 807 620		0,0 %
Henkilöstökorvaukset		52 726	30 220	30 220		0,0 %
Henkilösivumenot						
Eläkemenot		-719 465	-769 240	-770 006		0,1 %
Muut henkilösivumenot		-147 191	-147 620	-106 613		-27,8 %
Henkilöstökulut		-4 653 684	-4 694 340	-4 654 018		-0,9 %
Palvelujen ostot		-4 375 714	-4 013 740	-4 009 679		-0,1 %
Aineet, tarvikkeet ja t		-1 534 280	-1 808 458	-1 782 750		-1,4 %
Avustukset		-47 333	-178 500	-180 000		0,8 %
Vuokramenot		-1 381 971	-1 351 034	-1 501 203		11,1 %
Muut toimintakulut		-80 420	-671 480	-671 850		0,1 %
Toimintakulut yhteensä		-12 073 401	-12 717 552	-12 799 500		0,6 %
Toimintakate		-5 948 708	-6 592 194	-6 618 000		0,4 %
Poistot käyttöomaisuudesta		-4 394 618	-4 614 300	-4 961 500		7,5 %
Tilikauden tulos		-10 343 339	-11 206 494	-11 579 500		3,3 %
Poistoeron muutos		0	3 300	3 300		
Tilikauden yli-/alijäämä		-10 343 339	-11 203 194	-11 576 200		3,3 %
	LTK ES 25	-512 368	TA 2024	TAES 2025	TS 2026	TS 2027
Menot	-12 800	-12 073	-12 717 552	-12 799 500	-13 251	-13 749
Tulot	6 182	6 125	6 125 358	6 181 500	6 304	6 430
Netto	-6 618	-5 949	-6 592 194	-6 618 000	-6 947	-7 319

INFRARAKENTAMINEN JA KUNNOSSAPITO

<u>Infrarakentamisen hallinta</u>				
Menot		-626 433	-916 217	-730 959
Tulot		542 892	674 934	592 000
Toimintakate		-83 541	-241 283	-138 959
<u>Liikenneväylät</u>				
Menot		-3 981 170	-3 832 442	-3 897 999
Tulot		117 867	20 000	40 000
Toimintakate		-3 863 303	-3 812 442	-3 857 999

<u>Liikenneväylien hulevsiverkoston kunnossapito</u>			
Menot	-363 433	-441 994	-469 907
Tulot	673 227	660 000	660 000
Toimintakate	309 795	218 006	190 093
<u>Puistot</u>			
Menot	-1 944 566	-2 128 210	-2 163 051
Tulot	183 369	167 500	170 600
Toimintakate	-1 761 197	-1 960 710	-1 992 451
<u>Liikuntapaikkojen kunnossapito</u>			
Menot	-1 907 181	-1 901 641	-2 032 276
Tulot	1 907 771	1 901 744	2 037 200
Toimintakate	590	103	4 924
<u>Kalasadama ja veneily</u>			
Menot	-143 004	-148 500	-130 285
Tulot	58 975	60 400	49 500
Toimintakate	-84 029	-88 100	-80 785
<u>Jätehuolto</u>			
Menot	-459 008	-307 490	-304 506
Tulot	220 421	60 000	60 000
Toimintakate	-238 587	-247 490	-244 506
<u>Infrakeskus</u>			
Menot	-2 437 282	-2 443 305	-2 473 644
Tulot	2 177 082	1 984 280	1 975 700
Toimintakate	-260 200	-459 025	-497 944
<u>Tilaustyöt/ Infra/ sisältää sis. ja ulk.</u>			
Menot	-211 324	-597 752	-596 874
Tulot	243 089	596 500	596 500
Toimintakate	31 765	-1 252	-374
Tunnusluvut			
	TP 2023	TA 2024	TAES 2025
<u>Liikenneväylät</u>			
Hoid. tie-km**	460	469	471
Hoid. tie-km/ tulos	15 758	15 957	16 381
Hoid.tie-km/tienhoitokust.	17 478	17 407	16 466
Hoid. tie-km/käyttökust.t	9 445	9 114	8 276
<u>Puistot</u>			
Hoidettu puisto-ha	171	172	172
€/hoidettu puisto-ha/tulos	12 693	13 885	14 110
€/hoid.puisto-ha/t-kate	10 299	11 399	11 399
<u>Jätehuolto</u>			
Lietteen määrä/tonni	0	0	0
<u>Konekeskus</u>			
Laskutettu työtunti	41 500	44 000	42 000
€/laskutettu työtunti*)	44,25	43,68	46,54
<u>Konekorjaamo</u>			
Laskutettu työtunti	3 100	4 000	4 000
€/laskutettu työtunti	107,58	91,02	90,12

Kaupunkitoimitilat

Yleiset tavoitteet

Vastuualueen henkilötyövuodet	2023 Toteuma	2024 Talousarvio	2025 Talousarvio
virkasuhteiset	5	5	4
työsuhteiset	261,02	264,51	259,23
muut			
Yhteensä	266,02	269,51	263,23

Toiminnan yleisperustelut

Tulosalueen tehtävänä on tarjota kaupungin toiminnoille asianmukaiset toimitilat, huolehtia tilaomaisuuden säilymisestä ja tehokkaasta käytöstä. Tavoitteena on, että tilat täyttävät teknisesti, laadullisesti ja määrällisesti käyttäjien tarpeet ja että toimitiloihin sitoutunut kaupungin omaisuus säilyy.

Puhtauspalveluiden tehtävänä on toimitilojen puhtaudesta ja hygieenisyydestä huolehtiminen, mikä tukee kiinteistöomaisuuden ylläpitoa. Ruokapalveluiden tehtävä on tuottaa ravitsemissuosituksen mukaista, maittavaa koulu- ja päiväkotiruokaa, mikä osaltaan tukee lasten ja nuorten hyvin vointia.

Yhteenveto talousarviosta 2025 ja taloussuunnitelmasta 2026–2027

Tulosalueen tehtävänä on tarjota kaupungin toiminnoille asianmukaiset, toimivat ja turvalliset toimitilat, huolehtia tilaomaisuuden säilymisestä ja tehokkaasta käytöstä.

Tavoitteena on, että tilat täyttävät teknisesti, laadullisesti ja määrällisesti käyttäjien tarpeet sekä että toimitiloihin sitoutunut kaupungin omaisuus säilyy.

Tavoitteisiin tähdätään seuraavin toimenpitein:

1. Tilasuunnittelu

- Säännöllistä tilasuunnittelua jatketaan yhdessä hallintokuntien kanssa mm. tilatiimissä.
- Tilatiimi kokoontuu kuukausittain ja/tai tarvittaessa.
- Varhaiskasvatuksen tilatarve kasvaa jatkuvasti. Tämä asettaa haasteen tilojen suunnittelun osalta.
- Osallistutaan aktiivisesti rakennusten suunnitteluprosessiin työryhmissä kaupunkirakentamisen vastuualueen johdolla.

2. Toimitilojen arvo säilytetään

- Korjausvelkalaskelmien vertailua kaupunkien kesken tehdään 3-5 vuoden välein. Korjausvelkalaskelmat on päivitetty vuonna 2022.
- Rakennusten kunnossapidon määrärahojen ja resurssien tarkempi priorisointi.

3. Kaupungin omistamien toimitilojen käyttöastetta seurataan ja se pidetään yli 98 %:ssa

4. Toimitilasuunnitelman toimenpiteitä toimeenpannaan mm. myyntien ja purkujen kautta.

- Edistetään aktiivisesti ja toimitilasuunnitelman mukaisesti kaupungin toimintojen kannalta tarpeettomista toimitiloista luopumista.
- Myynnissä 9 kk ja purussa 6 kk tavoiteajat, sen jälkeen, kun kohde on myytävissä tai purettavissa.

5. Toimitilojen ylläpito- ja toimitilapalvelujen tehokkuutta ja tuloksellisuutta parannetaan mm. seuraavasti:

- Kerätään ja ylläpidetään vertailutietoa ylläpito- ja toimitilapalveluista (KTI). Vertailutietoa kerätään ja vertaillaan 2 vuoden välein. Toimitilojen kokonaismenot pyritään pitämään vertailukaupunkien keskiarvon tuntumassa.
- Kerätään ja ylläpidetään vertailutietoa KTI asiakastytyväisyyskyselyyn, joka toteutetaan sopimuksen mukaan (2023 toteutettu.)
- Tehostetussa energiaseurannassa on noin 80%:a tilaomaisuudesta (87 kohdetta).
- Tullaan kehittämään kiinteistöjen etähallintaan edelleen. Tällä saadaan tehokkuutta talotekniikan optimoituihin käyttöön mm. IV:n käyntiaikojen ja lämmityksen optimoinnin osalta.
- Sähköisen huoltokirjan ja tähän liittyvien palvelupyyntöjen käyttöä laajennetaan. Tavoitteena on saada sähköisen huoltokirjan ja palvelupyyntöjen piiriin vuonna 2024 100%:a toimitiloista. Myös palvelupyyntöjen vasteaikoja seurataan. Sähköisen huoltokirjan (bem) palvelupakettien syöttäminen kesken. Tätä työtä jatketaan on tarkoitus saada valmiiksi 2024 vuoden aikana.
- Buildercomin ja uuden kiinteistöhallintarekisterin tiedostojen yhteen sovittaminen. (säädot, käyntiajat ym.)
- Kiinteistöpalvelun mitoitusohjelma on otettu käyttöön. Sen myötä saadaan laskettua henkilöstöpanostarve ja tunnuslukuja kiinteistöpalveluille sitä mukaan kun mitoituksia saadaan valmiiksi.
- Henkilöstön ammattitaidon päivittämistä kouluttamalla.
- Rekrytoinnissa painopiste entistä enemmän koulutukseen ja työkokemukseen.
- Ennakoivan kunnossapidon suunnittelua ja toteutusta kehitetään edelleen.

Puhtaus- ja ruokapalvelut

Puhtaus- ja ruokapalveluiden tehtävänä on toimitilojen puhtaudesta ja hygieenisyydestä huolehtiminen, mikä tukee kiinteistöomaisuuden ylläpitoa. Ruokapalveluiden tehtävä on tuottaa ravitsemussuositusten mukaista koulu- ja päiväkotiruokaa, mikä osaltaan tukee lasten ja nuorten hyvin vointia.

Puhtauspalveluiden kokonaismenot talousarviossa 2025 (5 608 349,71€) nousevat vuoden 2024 (5 535 409,96€) tilanteeseen verrattuna n. 72 940€. Syynä tähän ovat pääasiassa yleinen kustannusten nousu, palkkojen nousu sekä pienten hajallaan olevien lisäkohteiden kustannusvaikutukset. Henkilöstön määrä puhtauspalveluissa vähenee 3,05 htv.

Ruokapalveluiden kokonaismenot talousarviossa 2025 (8 279 866€) nousevat vuoden 2024 tilanteeseen verrattuna 10%. Syynä tähän on elintarvikkeiden hinnan, yleiskustannusten ja henkilöstökustannusten voimakas nousu ja pienten hajallaan olevien varhaiskasvatuksen lisäkohteiden kustannusvaikutukset. Vuodelle 2025 on lisäksi ensimmäistä kertaa laskettu 4 isomman valmistuskeittiön vuokratkustannukset 285 595 €. Ruokapalveluissa laajennetaan tuotannonohjausjärjestelmän käyttöä sekä viedään eteenpäin ruokatutannon kehittämissuunnitelman mukaisia toimenpiteitä Piispanmäen tuotantokeittiön valmistuessa. Jatketaan myös omavalvontajärjestelmän käyttöönoton laajennusta. Ruokapalveluiden henkilöstön määrässä on 0,44 htv:n nousu vuoden 2024 tasoon verrattuna.

Puhtaus- ja ruokapalvelut toteutetaan omana työnä ja täydentäen ostopalveluilla.

Kaupunkitoimitiloissa jatketaan henkilöstön työssä jaksamista tukevaa kehittämistoimintaa. Kiinteistöpalveluiden, siivouksen ja keittiöiden mitoituksia päivitetään ja jatketaan mitoittamattomien osalta kiinteistö- ja ruokapalveluissa.

Strategian toimeenpano

Kaupunkistrategian tavoite	Vastuualueen toimenpide	Mittari	Hyte	Tila
Yrittäjäturvallisuus: Logistisesti loistava, yrittäjälle ystävällinen – Kokkola on paras yrittäjyyden ympäristö				
Osaavan työvoiman saata- vuus ja toimivat työmarkki- nat	Henkilöstösuunnitelman mu- kaiset rekrytoinnit talousoh- jelman pohjalta (K/E). Päte- vän henkilöstön saatavuuden turvaaminen rekrytointipros- sessia kehittämällä sekä kou- lutussopimusten ja oppisopi- muskoulutuksen avulla.	Montako rekrytointia johti vakituisen työntekijän palk- kaamiseen suhteessa avoi- mena oleviin toimiin. Ostopalveluiden ja henkilös- tövuokrauksen määrät eu- roina vrt. 2024. 	☒	Ei aloitettu
Huoltovarmuuden ylläpitämi- nen ja lähituotannon tukemi- nen	Ruokakuljetussopimukseen on kirjattu, että tilaaja ja pal- veluntuottaja sitoutuvat täy- teen sopimusehtoihin ja siihen liittyvään joustavuus- teen myös normaali- ja poik- keustilanteissa. Elintarvikeso- pimukseen on kirjattu huol- tovarmuuslauseke. ,	Kirjataan osavuosisikatsauk- seen uusien sopimusten osalta, että häiriötilanne- suunnitelma on käyty läpi. Valmiussuunnitelman poh- jalta koulutettujen henkilöi- den määrä per vuosi. Koulutettu henkilöstömäärä suhteessa tavoitteeseen (ta- voite n. 25 hlö) Kirjataan osavuosisikatsauk- seen lähiruokakampanjoiden määrä suhteessa muihin ruo- kakampanjoihin sekä kirjataan okv tasolla toteutu- neet lähiruokaostojen euro- määrät suhteessa sopimus- kauden aikana käytettävissä	☐	Ei aloitettu

		olevaan lähiruokaostoihin varattuun euromäärään.		
				
Kokkola edesauttaa maa- ja metsätaloutta ja edistää kotimaisen ruoan käyttöä	Hankintalain asettamissa puitteissa tarjouspyynnöt laaditaan siten, että paikalliset ja alueelliset pienet ja keskiuuret yritykset voivat jättää tarjouksen. Paikallisuus ja sesonkiraaka-aineet ruokalistasuunnittelussa ja lähiruokakampanjoissa.	Saatujen osatarjousten osuus kaikista tarjoajista. Verrataan 2024 tavoitteen toteutumista vuoden 2023 ruokalistaan kausituotteiden ja kotimaisten energialisäkkeiden käytön osalta. Lähiruokakampanjoiden määrä vrt. 2024 vuoteen.	☒	Ei aloitettu
				

Elämyksellisyys: Ilmapiiriltään innostava, yhteisöllisyyteen kannustava

Rakennettujen kulttuuriympäristöjen vaaliminen	Arvokiinteistöjen kunnossapito- ja korjaaminen.	Toteutuneet projektit suhteessa suunnitelmiin. Projektin jatkuminen on riippuvainen työllisyyspalveluiden kautta tulevien pitkäaikaistyöttömien kiinnostuksesta tällaisiin korjaus- ja ennallistamistöihin. Valmiudet projektin vetämiseen on kaupunkitoimitiloilla olemassa mm. työvalmennuksen osalta.	☐	Ei aloitettu
				

Lapsiystävällisyys: Meillä jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus kasvaa omaksi itsekseen

Unicefin lapsiystävällinen kaupunki – toimintasuunnitelman mukaisen työn jatkaminen ja statuksen säilyttäminen	Otamme huomioon Lapsiystävällinen kaupunki toimintasuunnitelman tavoitteita vastuualueen toiminnan suunnittelussa ja laadun seurannassa. Tukipalvelutiimin perustaminen ja Lava asioiden käsittely asiakkaan kanssa.	Isännöintipalvelut käy läpi KTI-asiakaspalautteen (sisältäen puhtauspalveluiden asiakastytyväisyysarvion) Tulosten pohjalta tarkka analyysin omien toimien kehittämiseksi. Pyrimme parantamaan mm. tiedonkulun ja asiakkaan kontaktoinnin prosessia. Kehitämme oman asiakaspalautteen ja asiakastytyväisyyden mittarointia. Koulukohtaiset laadunseurannat pilottina vaihtuvissa kohteissa, asiakaspalaute "happy or not" mittarin kautta.	☒	Ei aloitettu
--	--	--	-------------------------------------	---

		<p>Oiva arvioinnit keittiöissä. Toteutuneet tarkastuksen vrt arviointitulos. Vertaus vuoteen 2024 osavuosisikatsauksessa.</p> <p>Insta-800 latutarkastukset puhtauspalveluissa. Toteutuneet tarkastukset vrt tarkastustulos. Vertaus vuoteen 2024 osavuosisikatsauksessa.</p> <p>KTI - asiakaspalautteen arvioinnit Isännöintipalveluissa ja asiakkaan kanssa.</p> 		
Lasten ja nuorten aito osallistaminen	Osallistamme lapsia ja nuoria ruokalistasuunnittelussa markuraatien ja asiakaspalautteen ja KOPLA työpajojen avulla.	<p>Asiakaspalautteen seuranta ja palautteeseen reagointi. Palautteen määrän ja laadun sekä toimenpiteiden kirjaaminen osavuosisikatsauksessa. VRT. vuosi 2024.</p> <p>Ruoan maittavuuden seuranta hävikkiseurannan avulla. Mitataan hävikkiruoan määrää vrt. 2024 lähtötaso. Henkilökunnan osallistuminen vanhempain iltoihin.</p> 	☒	Ei aloitettu
Kestävästi kehittyvä – hiilineutraali Kokkola 2035				
HINKU verkostoon liittyminen	Lämmitysenergian kilpailuttaminen (K/E)	<p>Fossiilista polttoaineita käytävistä lämmitysjärjestelmistä luopuminen (kiinteistöjen määrä/vuosi/fossiilisia polttoaineita käyttävien kiinteistöjen lukumäärä tammi-kuussa 2023)</p> <p>Kaupunki liittyi Hinku-verkostoon v. 2022. Fossiilista polttoainetta käyttävistä lämmitysjärjestelmistä luovutaan vuoteen 2030 mennessä.</p> <p>Osavuosisikatsaukseen kirjataan kiinteistöjen määrä vrt. 2024, joissa on uusi lämmitysjärjestelmä otettu käyttöön.</p> 	☐	Ei aloitettu
Kestävän kehityksen ja ilmastovaikutusten huomioiminen	Hinku-työryhmän tavoitteet vastualueen osalta (K/E)	HINKU -tavoitteiden seuranta ilmastovahti -palvelusta.	☐	Ei aloitettu

<p>päätöksenteossa ja resursseissa</p>		<p>Ilmastovahti on otettu käyttöön.</p> <p>Ilmastovahtitoimenpiteiden seuranta ja päivitys. Kirjaaminen OVK tasolla.</p> 		
--	--	--	--	---

Kukoistava kaupunki – kestävä ja tasapainoinen kuntatalous

<p>Vuosikate > poistot</p>	<p>Vastuullinen taloudenpito, joka varmistaa talousarviossa ja sille asetetussa kehyksessä pysymisen (K/E)</p>	<p>Talousarvion pysyvyys ja nettokustannusten kehitys, joka kirjataan OVK-tasolla vrt 2024.</p> <p>Määritettävät tunnusluvut:</p> <p>Puhtauspalveluiden osalta siivous €/m2</p> <p>Ruokapalveluiden osalta ateriahinta €/annos ja hävikin määrän seuranta kiloa/OVK jakso. VRT 2024 lähtötaso.</p> <p>Kiinteistömitoituksen neliöhinta €/m2</p> 	<p>☐</p>	<p>Ei aloitettu</p>
-------------------------------	--	---	---------------------------------	---

Osaava, vastuullinen ja hyvinvoiva henkilöstö

<p>Työhyvinvointia, turvallista ja terveellistä työtä sekä työkykyä edistävät työyhteisöt</p>	<p>1. Kehityskeskusteluiden toteuttaminen. 2. TyHy-päivien järjestäminen ja niihin osallistaminen. 3. Työhyvinvointikyselyyn vastaamiseen kannustaminen. 4. Työhyvinvointisuunnitelman kehittämiskohdeiden toteuttaminen 5. Hlö resurssointi</p>	<p>1. Kehityskeskusteluiden toteutuminen 100%. Vrt. 2024 vuosi.</p> <p>2. TyHy-päivien osallistumis-% suhteessa edellisen vuoden osallistumis-%:iin. Vrt. 2024 vuosi</p> <p>3. Työhyvinvointikyselyn vastaus-% suhteessa edelliseen vuoteen.</p> <p>4. Työhyvinvointisuunnitelman tavoitteiden toteutuminen ja kirjaaminen OVK tasolla.</p> <p>5. Henkilöstömitoitukset kohteita/vuosi</p> <p>Ainohealth raportoinnin kautta poissaolomäärien seuranta.</p> 	<p>☒</p>	<p>Ei aloitettu</p>
---	--	---	--	---

Positiivinen työyhteisö ja merkityksellinen työntekijäkokemus. Nämä heijastuvat myös asiakaspalveluun.	Työntekijäkokemusta edistävien digitaalisten alustojen (Pro24 ja AinoHealth) käytön tehostaminen (K/E).	Pro24 omavalvonta osion käyttöönottojen lukumäärät/ovk-kausi. Perehdytysten toteutumisen seuranta/aloittaneet työntekijät ja kirjaaminen ovk-kausi. 	☒	Ei aloitettu
Monimuotoisuuden johtaminen	Anonymien rekrytointien toteuttaminen (K/E) Monimuotoisuuskoulutuksiin osallistuminen kpl/vastuualue vrt. 2024. Monikulttuurisuuskoulutukset puhtaus- ja ruokapalveluissa.	Anonymien rekrytointien määrä suhteessa kaikkiin rekrytointeihin. Monimuotoisuus- ja monikulttuurisuuskoulutusten määrän seuranta ja kirjaus ovk tasolla. 	☒	Ei aloitettu
Vastuullinen, uudistuva ja koheileva toimintakulttuuri	Toimiva työyhteisö-koulutuksessa kehitetyn jatkuvan parannemisen toimintamallin jatkokäyttö kehittämissuhteissa. (K/E)	Toteutuneiden kehittämissuhteiden määrä ja vaikutukset. 	☒	Ei aloitettu

Työllisyys: Toimivat työmarkkinat

Työllisyyden hoidon asiakastyön painopiste nuorissa ja nopeasti työhön siirtyvissä	Koulutussopimukset ja oppisopimuskoulutukset yhteistyössä paikallisten oppilaitosten kanssa.	Oppisopimuskoulutusten kautta työllistyneet/ vuosi. Kirjataan OVK tasolla. 	☒	Ei aloitettu
Tuemme työelämään siirtymistä myös osittain sekä luomme konkreettiset toimintatavat heille, joiden työkyky ei riitä työmarkkinoille	Toimenpiteiden kautta vastuualueellemme työllistyneet (montako työllistynyttä suhteessa koulutettuihin).	Työkokeiluun osallistuvat ja sitä kautta työllistyneet kpl ovk tasolla/vrt. 2024 Puhtaus- ja ruokapalvelut: Isännöinnin palveluyksikkö Talotekniikkakeskus Arvokiinteistöjen korjausryhmä Työvalmennus 	☒	Ei aloitettu

KAUPUNKIRAKENNELAUTAKUNTA

Kaupunkitoimitilat

	<i>LTK ES 25</i>	TP 2023	TA 2024	TAES 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatuotot						
Myyntituotot		15 059 899	16 368 800	17 444 355		6,6 %
Maksutuotot		0	0	0		
Tuet ja avustukset		13 394	16 200	0		
Vuokratuotot		30 465 649	33 716 152	35 264 191		4,6 %
Muut toimintatuotot		50 107	15 500	15 500		0,0 %
Valmistus omaan käyttöön		0	6 500	0		-100,0 %
Toimintatulot yhteensä		45 589 049	50 123 152	52 724 046		5,2 %
Toimintakulut						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot		-7 230 133	-9 267 885	-9 621 730		3,8 %
Henkilöstökorvaukset		-1 473 457	142 000	142 000		0,0 %
Henkilösivumenot						
Eläkemenot		-1 473 457	-1 566 273	-1 604 908		2,5 %
Muut henkilösivumenot		-348 743	-389 251	-269 086		-30,9 %
Henkilöstökulut		-10 525 790	-11 081 409	-11 353 725		2,5 %
Palvelujen ostot		-12 612 863	-13 781 210	-14 437 126		4,8 %
Aineet, tarvikkeet ja t		-9 276 849	-9 244 787	-9 403 296		1,7 %
Avustukset		0	0	0		
Vuokramenot		-6 729 226	-7 174 904	-8 808 199		22,8 %
Muut toimintakulut		-364 786	-359 150	-597 400		66,3 %
Toimintakulut yhteensä		-39 509 514	-41 641 460	-44 599 746		7,1 %
Toimintakate		6 079 535	8 481 692	8 124 300		-4,2 %
Poistot käyttöomaisuudesta		-8 643 220	-6 897 430	-7 664 880		11,1 %
Tilikauden tulos		-2 563 686	1 584 262	459 420		-71,0 %
Poistoeron muutos		188 179	188 179	188 179		0,0 %
Laskennalliset erät		-2 698 150	-2 840 230	-2 783 020		-2,0 %
Tilikauden yli-/alijäämä		-5 073 656	-1 067 789	-2 135 421		100,0 %
<hr/>						
	<i>LTK ES 25</i>	TP 2023	TA 2024	TAES 2025	TS 2026	TS 2027
Menot	-44 600	-39 510	-41 641 460	-44 599 746	-46 171	-47 907
Tulot	52 724	45 589	50 123 152	52 724 046	53 766	54 841
Netto	8 124	6 080	8 481 692	8 124 300	7 595	6 934
<hr/>						
<u>Tekninen huolto ja talotekniikkakeskus</u>						
Menot		-2 714 800	-2 947 802	-2 947 802		
Tulot		2 601 458	2 803 150	2 803 150		
Toimintakate		-113 342	-144 652	-144 652		
<hr/>						
<u>Rakennusten kunnossapito</u>						
Menot		-543 552	-496 834	-496 834		
Tulot		255 050	495 000	495 000		
Toimintakate		-288 502	-1 834	-1 834		

<u>Ruokapalvelut</u>			
Menot	-6 987 370	-7 494 873	-7 494 873
Tulot	6 997 226	7 495 050	7 495 050
Toimintakate	9 856	177	177
<u>Puhtauspalvelut</u>			
Menot	-5 170 872	-5 535 410	-5 535 410
Tulot	5 241 501	5 613 800	5 613 800
Toimintakate	70 630	78 390	78 390
<u>Toimitilat</u>			
Menot	-24 092 921	-25 166 540	-25 166 540
Tulot	30 493 814	33 716 152	33 716 152
Toimintakate	6 400 892	8 549 612	8 549 612
Tunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TAES 2025
Huoneistoala	274 257	274 430	272 627
Isännöinti eur/huoneistoala	2,08	2,00	2,34
Lvi-kunnossapito eur/hm2	0,48	0,46	0,48
Sähkökunnossapito eur/hm2	0,44	0,64	0,70
Talonmieskeskus eur/huoneistoala	6,90	7,64	7,52
Rakennusten kp / laskutetut tunnit	6 708	8 500	8 500
Eur/laskutetut tunnit	81,03	58,45	58,69
<u>Puhtauspalvelut</u>		TA 2024	TAES 2025
Siivous/€/m ² v.kaikki kohteet		162 681	176 294
Siivous/€/m ² v.kaikki kohteet/ilman eläkemenop.maksua		30,49	27,93
Siivousala/koulut, vir. ja lait.		146 150	159 765
Siivous €/m ² v.koulut, vir. ja lait/ilman eläkemenoper.maksua		27,65	25,61
Siivousala/ päiväkodit		16 530	16 529
Siivous€/m ² v. päiväkodit/ Ilman eläkemenoper.maksua		55,72	53,07
Tunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TAES 2025
Toimitilat			
Huoneistoala	274 257	274 430	272 627
€/huon.ala/käyttömenot	87,85	91,70	99,94
€/huoneistoala	125,56	127,19	138,27
Tuotantokeittiöt (ulos ja omaan käyttö)	11	10	4
Valmistuskeittiöt (vain omaan käyttö)	0	0	2
Palvelukeittiöt	44	43	45
Ostopalveluyksikkö	2	2	2
Ateriat (ilman palvelua) kpl/v			
Varhaiskasvatuspalvelut	1 418 683	1 131 830	1 173 384
Opetuspalvelut	1 468 242	1 226 520	1 315 640
Muut laskutettavat	23 450	36 640	41 110
Ateriat (ilman palvelua) kpl/v yhteensä	2 910 375	2 394 990	2 530 134
*)Kokonaiskustannukset	6 987 370	7 494 873	8 279 866
Varhaiskasvatusp.	3 110 710	3 340 350	3 523 404
Opetuspalvelut	3 676 818	4 000 750	4 585 667
Muut laskutettavat	199 842	153 773	170 795
* Kiinteistökustannukset eivät sisälly kustannuksiin			
** Kiinteistökustannusarvio 4 tuotantokeittiölle 6kk TAES2025			
Keski.arvo kust. €/ateria/palvelu	2,79	3,13	3,27
Sivistys/Varhaiskasvatusp.	2,65	2,95	3,00
Sivistys/ Opetuspalvelut	2,83	3,26	3,49
Muut laskutettavat/tulot	6,12	4,20	4,15
Elintarvikekustannukset	2 710 650	2 828 000	3 057 990
Elintarvikekustannukset keskimäärin †	1,08	1,18	1,21

KAUPUNKIRAKENNELAUTAKUNTA

Toimintatuotot					
Myyntituotot	19 808 293	21 362 432	22 339 755	4,6 %	
Maksutuotot	1 357 882	954 500	902 000	-5,5 %	
Tuet ja avustukset	331 333	183 200	167 000	-8,8 %	
Vuokratuotot	35 948 711	38 429 752	40 012 391	4,1 %	
Muut toimintatuotot	733 291	739 120	793 448	7,4 %	
Valmistus omaan käyttöön	1 888 024	1 732 300	1 884 000	8,8 %	
Toimintatulot yhteensä	60 067 535	63 401 304	66 098 594	4,3 %	
Toimintakulut					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-13 826 940	-16 142 751	-16 474 250	2,1 %	
Henkilöstökorvaukset	-1 386 379	175 220	175 220	0,0 %	
Henkilösivumenot					
Eläkemenot	-2 726 048	-2 936 048	-2 958 528	0,8 %	
Muut henkilösivumenot	-600 729	-662 967	-460 956	-30,5 %	
Henkilöstökulut	-18 540 097	-19 566 546	-19 718 515	0,8 %	
Palvelujen ostot	-19 365 174	-20 612 387	-21 384 165	3,7 %	
Aineet, tarvikkeet ja t	-10 899 233	-11 134 095	-11 263 196	1,2 %	
Avustukset	-47 333	-178 500	-180 000	0,8 %	
Vuokramenot	-8 577 165	-9 053 306	-10 785 367	19,1 %	
Muut toimintakulut	-476 974	-1 112 230	-1 350 550	21,4 %	
Toimintakulut yhteensä	-57 905 976	-61 657 063	-64 681 792	4,9 %	
Toimintakate	2 161 559	1 744 241	1 416 802	-18,8 %	
Poistot käyttöomaisuudesta	-13 140 164	-11 603 880	-12 718 480	9,6 %	
Tilikauden tulos	-10 978 612	-9 859 639	-11 301 678	14,6 %	
Poistoeron muutos	188 179	191 479	191 479	0,0 %	
Laskennalliset erät	-2 698 150	-2 840 230	-2 783 020	-2,0 %	
Tilikauden yli- alijäämä	-13 488 583	-12 508 390	-13 893 219	11,1 %	

	<i>LTK ES 25</i>	TP 2023	TA 2024	TAES 2025	TS 2026	TS 2027
Menot	-51 882	-45 833	-48 939 512	-51 882 292	-53 710	-55 730
Tulot	59 917	53 943	57 275 946	59 917 094	61 101	62 323
Netto	8 035	8 110	8 336 434	8 034 802	7 390	6 592

Toimintatuotot ja valmistus omaan käyttöön

Hallinto	428 591	519 694	585 648	12,7 %	
Kaupunkialueet	6 571 469	5 335 600	5 320 700	-0,3 %	
Kaupunkisuunnittelu	614 807	503 100	413 000	-17,9 %	
Kaupunkirakentaminen	738 925	794 400	873 700	10,0 %	
Kaupunkitoimitilat	45 589 049	50 123 152	52 724 046	5,2 %	
yhteensä	53 942 842	57 275 946	59 917 094	4,6 %	

Toimintakulut

Hallinto	-744 830	-629 913	-563 195	-10,6 %	
Kaupunkialueet	-1 663 676	-1 903 117	-1 948 878	2,4 %	
Kaupunkisuunnittelu	-2 943 692	-3 722 443	-3 729 083	0,2 %	
Kaupunkirakentaminen	-970 862	-1 042 579	-1 041 390	-0,1 %	
Kaupunkitoimitilat	-39 509 514	-41 641 460	-44 599 746	7,1 %	
yhteensä	-45 832 575	-48 939 512	-51 882 292	6,0 %	

Netto

Hallinto	-316 239	-110 219	22 453	-120,4 %	
Kaupunkialueet	4 907 793	3 432 483	3 371 822	-1,8 %	
Kaupunkisuunnittelu	-2 328 884	-3 219 343	-3 316 083	3,0 %	
Kaupunkirakentaminen	-231 937	-248 179	-167 690	-32,4 %	
Kaupunkitoimitilat	6 079 535	8 481 692	8 124 300	-4,2 %	
yhteensä	8 110 267	8 336 434	8 034 802	-3,6 %	